

نقدی بر نقد

"شب‌های برره"

◆ فرین مهرنگ
کارشناس ارشد ارتباطات

بنام نامی ایران زمین، به نام فرهنگ غنی و پرباری که از گذشته‌گان بسیار دور به ما ارث رسیده است. آنچه را در ذیل اشاره شده ارسال پاسخی است در خصوص مقاله‌ای به نام نقدی بر مجموعه تلویزیونی شب‌های برره که از سوی آن ماهنامه وزین در شماره ۱۶۸ آبان ۱۳۸۲ به چاپ رسیده است.

بالا بودن سطح توقع عمومی مردم است. در اروپا اگر یک برنامه طنز تهیه و یا یک مطلب کوتاه تحت عنوان جوک بیان می‌کنند اگر ما بشنویم خیلی بی‌تفاوت و یا گذرا و با بیان اینکه این مطلب بیخ و بی‌نمک است از آن می‌گذاریم در صورتی که اروپائیان از خنده ریشه می‌روند. پس در می‌یابیم ساخت یک برنامه طنز شبانه به آن راحتی که فکر می‌کنیم نیست. باید زمان گذاشت، فرهنگ مردمی را شناخت نسبت به گذشته و آنچه جوانان امروز می‌پسندند اهمیت داد، باید مسائل و مشکلات اجتماعی و فرهنگی را به خوبی به آن احاطه داشت، که سازندگان این سریال در حد امکانات موجود به وظیفه خود عمل کرده‌اند.

ب- همانطوری که می‌دانید از نظر پیشرفت تمدن شهرنشینی و اجتماعی پیش از آنکه مردم در شهر زندگی کنند همه ساکن روستاها بوده‌اند. در اصل کلیه نسل بشر از ابتدا شهرنشین نبوده تا اینکه روستائیان ما بخواهند از این طنز ناراحت شوند. زیرا در یک، دو قسمت نشان می‌دهد که افراد ساکن برره خواهان تبدیل روستا به بخش بودند. آیا اگر شما به عنوان یک تهیه‌کننده طنز بودید سیر

و مقطعی نیز تاثیرگذاری خود را بر روی اقشار مختلف مردم از پیر و جوان داشته باشد. بنابراین باید به این امر نیز توجه داشت هر برنامه‌ای که از سوی تلویزیون و یا رادیو توسط کارگردانان و تهیه‌کنندگان محترم ساخته می‌شود همیشه دارای نقاط ضعف و قوت است. زیرا کمال فقط از آن خداوند می‌باشد. چرا باید همیشه ما به نکات منفی و بخش خالی لیوان توجه کنیم و نباید به نکات مثبت و پر آن نیز توجه داشته باشیم. در جامعه‌ای که انتقاد صحیح و درست و منطقی صورت نمی‌پذیرد. چگونه باید انتظار داشت که در بین مردم و مسئولین انتقاد نقش سازنده‌ای را ایفا کند. حال با توجه به مطالب گفته شده اشاره‌ای کوتاه نه تأیید کلی سریال بلکه گوشه‌ای از دیدگاه خود را به شرح ذیل بیان می‌دارد:

الف- ما مردم ایران به دلیل قدمت تاریخ فرهنگی و دارا بودن فکر و اندیشه و تعمق در خصوص آنچه دریافت می‌کنیم و عادت داشتن به تجزیه و تحلیل برنامه‌ها، سخنرانی‌ها و غیره در دنیا به مشکل پسندترین بینندگان و شنوندگان و خوانندگان رسانه‌های جمعی معروف هستیم و این خود نشانگر

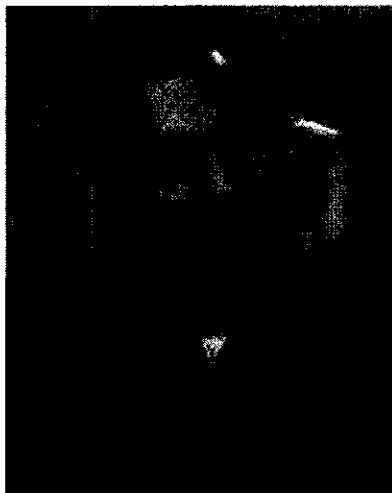
همانطور که می‌دانید تلویزیون رسانه‌ای جذاب و گیرا که به آسانی می‌تواند بینندگان خود را در هر مقطع سنی، تحصیلی، خانوادگی و... که بتوانند پیام را درک و دریافت و تجزیه تحلیل کند را به خود جذب کند. زیرا تلویزیون به عنوان یک جعبه جادویی و رسانه‌ای با اعتبار و توانمند می‌تواند از طریق تهیه برنامه‌هایی بصورت نمایشی و یا با قالبی آموزشی تاثیرگذاری ویژه‌ای بر روی اساس زندگی اجتماعی و حتی مظاهر فرهنگ انسانی داشته باشد. از انواع گوناگون برنامه‌های تلویزیونی و تصویری می‌توان طنزپردازی را به عنوان یک علم و یک فن بسیار ظریف و دقیق برای به تصویر کشیدن نقاط ضعف و قوت و کاستی‌ها و توانایی‌های موضوعات اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و غیره نام برد. طنز در عین حالی که گاهی اوقات خنده آور و نشاط آور است، اگر به آن صورت عمیق و با تفکر به متن‌ها، تصاویر و دیالوگ‌هایی که بین بازیگران رد و بدل می‌شود توجه داشت می‌توان به خوبی به ظرافت و گیرایی آن پی برد. همانطور که در بالا به آن اشاره شد این جعبه جادویی می‌تواند برای بلندمدت و حتی کوتاه مدت

تکاملی روستا تا به شهر را چگونه در لوای طنز بیان می کردید؟

ج - در خصوص لهجه این روستا به نظر اهانتی به یک جای خاص نیست. زیرا فکر می کنم سعی دست اندرکاران در بیان یک لهجه ساختگی تا حدی هم موفق بوده است. البته منکر آن نمی شویم که از لهجه بعضی شهرها و روستاها کمک گرفته اند، که این مسئله باز به شناخت و تحقیق نیاز داشته است. همچنین در زمانی که ما ایرانیان فارسی اصیل را فراموش کرده و کلمات بسیاری از زبان های مختلف در بیان مطالب روزمره خودمان از قبیل ۹۰٪ کلمات عربی و برای اینکه نشان دهیم فردی با فرهنگ و متجدد هستیم از کلمات انگلیسی و فرانسوی و غیره استفاده می کنیم، حال آیا یک لهجه ساختگی برای مدتی در بین مردم بصورت مقطعی وارد شود ناراحت کننده است، ولی فرهنگ و اصالت زبان فارسی را از دست داده ایم هیچگونه مشکلی پیش نمی آید؟

ج - از کارهای انجام شده در این سریال که بسیار با اهمیت و قابل تشکر و تقدیر است دست اندرکاران این برنامه سعی بر آن داشته اند تا بتوانند تاریخ پوشاک محلی را احیاء کنند. زیرا با تکامل شهرنشینی و تغییر در نوع پوشاک و گذشت سالیان متمادی، افراد فقط گاهی اوقات برای جشن هایی که بسیار فانتزی باشد لباس محلی می پوشند و از این که این گونه لباس ها را به تن کنند گاهی ناراحت هم می شوند. ولی کشورهایی مانند هند که اکثر قریب به اتفاق مراسم و یا پوشاک محلی و سنتی آنان از ایران است آن را حفظ و مقدس می دارند. این برنامه با تمامی نکاتی که افراد گوناگون به آن خرده می گیرند توانست حتی برای دقایقی گوشه ای از فرهنگ ایران زمین را که همان لباس محلی مناطق و دوره های گوناگون تاریخ کشورمان است به تصویر بکشد. شاید بتواند تاثیر کوتاهی بر ذهن کودکان و نوجوانان و دیگر اقشار مردم داشته باشد.

ح - از نظر به تصویر کشیدن بعضی از آداب و رسوم های گذشته بسیار کار زیبایی را ارائه می دهد. شاید این مطلب به مذاق بعضی ها خوش نیاید ولی اگر تحقیقاتی که در زمینه مردم شناسی مناطق مختلف کشور را مطالعه کنند در بعضی از مناطق قدیمی، روستائینی بوده اند که خواستگار یا همان داماد را برای قبل از حمام عروسی و بعد از حمام به درخت می بستند و کتک می زدند و معتقد بودند که باعث می شود داماد در برابر مشکلات زندگی

محکم و آبدیده شود. البته برای به تصویر کشیدن آدابی که از نظر مردمان فعلی اجتماع کار بسیار احمقانه و دارای تاثیر منفی در جامعه است باید کمی نمک طنز آن را زیاد کنند. البته مدتهاست که در برنامه های تلویزیونی بسیار به ندرت نشان می دهند که دو نفر عاشقانه همدیگر را دوست دارند و بیشتر برنامه ها سعی در منفی نشان دادن عشق، علاقه و حتی محبت های بین دو جنس مخالف را داشته اند ولی در این سریال در لوای طنز این موارد را به نحوی محتاطانه نشان می دهند. چرا ما همیشه باید از واقعیت زندگی عشق، وفا، محبت، دوست داشتن را از یاد ببریم و فقط خیانت، دزدی، عشق دروغین را به مردم آموزش بدهیم زیرا تلویزیون یک مرکز آموزش سمعی و بصری در سطح کلان جامعه است که به مردم راه و رسم زندگی را نیز آموزش می دهد.

خ - در خصوص جنبه های سیاسی و به روز بودن و به تصویر کشیدن آنچه که در جامعه می گذرد و به فکر وادار نمودن افراد از طریق طنز برای بیان

واقعیت به صورتی ظریف و زیبا، ریزبینانه تا حدی نیز توانسته است موفق عمل نماید. زیرا ما برای اینکه بتوانیم به زندگی روزمره خود ادامه دهیم چشمان حقیقت بین خود را در برابر واقعیت ها بسته تا آنچه در برابر داریم نبینیم. همین مساله باعث می گردد تا به بعضی مطالب آن به دیده منفی نگاه کنیم.

البته باید متذکر شد که تمامی برنامه های تلویزیونی و رادیویی دارای جنبه های منفی نیز می باشند و نه تنها طنز بلکه سریال هایی چه ساخته داخل کشور و چه فیلم های خارج کشور دوبله شده که در زمان های گوناگون از شبکه های مختلف پخش گردیده آیا تمام آنها آموزش مثبت در زندگی اجتماعی مردم ایران داشته است؟ آیا آنچه ما به عنوان سریال از این رسانه ها می بینیم و یا می شنویم جز خیانت، دزدی، قتل و غارت، نابودی، فقر، ثروتی که همراه خود نابودی خانواده را دارد و گاهی اغراق در بیان موضوعات گوناگون، حال اگر یک برنامه بتواند در عین مفید بودن و نشانه ای از فرهنگ گذشته ایران را زنده کند ولی به صورت مقطعی تاثیر بگذارد و بعد از اتمام آن اصطلاحات، لهجه های بقول بعضی ها بی معنی، کمرنگ و از بین برود آیا بهتر از هر سریال خیانت و قتل و کشتار و دزدی نیست.

بهر حال با توجه به مشکلات و هزینه های سرسام آور زندگی و خرید و تجهیز و آماده کردن صحنه و غیره به قول نویسنده شما هزینه ای به این گزافی شده باشد، ولی در صورتی که توانسته اند به هدف خودشان رسیده باشند جای تقدیر و تشکر را دارد. نویسنده محترم شما در کمال ادب و نزاکت مطبوعاتی اهانت بزرگی به کارگردانان و تهیه کنندگان تلویزیونی داشته زیرا همانطور که می دانید در گذشته کلیه دست اندرکاران چرا که اکثراً بصورت حرفه ای و بدون داشتن مدرک دانشگاهی فعالیت داشته و چند سالی است که مدرک و تحصیلات دانشگاهی توانسته به پیشرفت و ترقی آنان کمک کند پس معتقد به این هستم که اگر گذشته گان و حال یعنی با تجربه ها و کم تجربه ها با مدرک تحصیلی در کنار یکدیگر باشند توان مضاعفی خواهند یافت تا بهترین ها را تهیه کنند. همانگونه که در مطبوعات نویسندگان قدیمی در کنار دانشگاهیان علمی توانسته اند به پیشرفت برسند. به امید روزهای بهتر و روشنتر در فرهنگ و تمدن ایران. با بهترین درودها